

In juni 2015 verscheen de tweede 'Rapportage Monitor Jeugdwet' van GGZ Nederland, de koepelorganisatie van ggz-instellingen. Het rapport beschrijft de ervaringen met de Jeugdwet die is ingegaan in januari van dit jaar. Uit deze landelijke monitor onder 27 instellingen voor jeugd-ggz komt naar voren dat, ondanks grote regionale verschillen, gemeenten en zorgaanbieders elkaar steeds beter leren kennen en elkaar steeds beter vinden. Er zijn grote zorgen of de budgetten voor de rest van 2015 toereikend zijn. Een derde van de instellingen signaleert nu al wachtlijsten voor een eerste gesprek met het wijkteam en de helft ervaart knelpunten nadat cliënten naar de ggz zijn doorverwezen. Dat heeft met name te maken met de onbekendheid van wijkteams met jeugd-ggz-problematiek en het jeugd-ggz-aanbod, aldus het rapport.

Reinier onderzocht de eerste ervaringen van expertisecentrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie Herlaarhof met de nieuwe wetgeving. Wij spraken met Jet van Roosmalen over de samenwerking met gemeenten, huisartsen en zorginstellingen.

Een half jaar op weg binnen de Wet Jeugdzorg

Samenwerken is de sleutel

Door Ilse van den Eeden

Voor zowel gemeenten als zorgaanbieders is de transitie - de overgang naar de Jeugdwet en de daarmee samenhangende werkwijzen - nog een zoektocht. Maar de afstemming verbetert doordat partijen elkaar beter leren kennen, zo stelt de Monitor Jeugdwet. Jet kan dit beamen vanuit haar praktijkervaring: "Ik merk dat ik nu bewuster dan voorheen kijk vanuit de inhoud; als samenwerkingspartners moeten we elkaar vinden op het niveau van de hulpvragende cliënt en ons niet laten afleiden door organisatiegrenzen. Ons FACT Jeugdteam is daar een goed voorbeeld van. Ik werk hierin intensief samen met verschillende disciplines vanuit verschillende organisaties. Medewerkers vanuit Herlaarhof zoals psychiaters, systeemtherapeuten, sociaal psychiatrisch verpleegkundigen en GZ-psychologen werken samen met het centrum Adolescentenpsychiatrie van Reinier van Arkel, Oosterpoort, Novadic-Kentron en medewerkers vanuit de sector

Licht Verstandelijk Beperkt. Onze kracht is dat we met elkaar het team vormen en dat we een gezamenlijke case-load hebben. Dat betekent dat we cliënten soepel van elkaar kunnen overnemen, omdat we hen gezamenlijk bespreken. Iedereen heeft zijn specialistische inbreng en weet direct hoe te handelen. Een andere kracht die direct samenhangt met de werkwijze van het FACT is de vliegende psychiater. Ja, die is echt goud waard. De vliegende psychiater maakt thuis bij de jeugdige een psychiatrische inschatting. Dat is niet alleen heel fijn voor de jongere zelf, maar sluit ook aan bij wat de bedoeling is van de Jeugdwet: hulp dicht bij huis."

Samenwerking zet ontwikkeling in gang

Professionals van verschillende zorginstaties die met elkaar samenwerken om de complexe zorgvragen van kinderen en jongeren te beantwoorden, dat is natuurlijk een goede ontwikkeling. Maar hoe werken zij dan samen met de wijkteams die door de gemeenten zijn ingesteld? Jet:

Jet van Roosmalen, sociaal psychiatrisch verpleegkundige, heeft ruim dertig jaar ervaring binnen de kinder- en jeugdpsychiatrie. Zij is coördinator van het FACT Jeugdteam, is verbonden aan team Aanmelding & Consultatie van Herlaarhof en voor vier uur per week gedetacheerd naar het centrum Jeugd en Gezin van de gemeente Boxtel.

“Binnen het FACT Jeugdteam behandelen wij ongeveer 60 kinderen, jongeren tot 24 jaar en/of hun ouders. We hebben te maken met net zoveel wijkteams als er gemeenten zijn, een heleboel dus. Langzaamaan merken we ook hier dat de samenwerking vruchten begint af te werpen. Want juist door samen te werken leer je van elkaars deskundigheid en komt er ontwikkeling op gang. Zo ontwikkelen we bijvoorbeeld aanbod met betrekking tot opvoedingsondersteuning bij gezinnen waar psychiatrische problematiek een rol speelt. Dit aanbod ontstaat doordat wijkteams de behoefte hieraan signaleren. Met elkaar kunnen we nieuw aanbod ontwikkelen en besluiten wie dat het beste uit kan voeren.”

“Het gaat niet om onwil of ‘lastig zijn’ maar om een onvermogen veroorzaakt door psychische problemen.”

Onbekendheid met ggz-problematiek en -aanbod

In het elkaar leren kennen en goed samenwerken is nog een heleboel werk te verzetten. Dat kan ook niet anders, na pas een half jaar. Jet onderschrijft de conclusie van de Rapportage Monitor Jeugdwet over onbekendheid van wijkteams en centra Jeugd en Gezin met jeugd-ggz-problematiek en het jeugd-ggz-aanbod. “Binnen de gemeente Boxtel lever ik aan het centrum Jeugd en Gezin consultatie en advies. Ook bijvoorbeeld de gemeenten Sint-Michielsgestel, Vught en Haaren maken gebruik van deze diensten van Herlaarhof. Het betekent dat ik aanschuif aan tafel bij de verschillende vertegenwoordigers zoals de regiehouder, coördinator, jeugdarts en zo nodig maatschappelijk werkende of school. Ik denk mee vanuit het kinder- en jeugdpsychiatrische gedachtegoed. Soms kan ik op die manier uitleggen dat het niet gaat om onwil of ‘lastig zijn’ maar om een onvermogen veroorzaakt door

Jeugdwet

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdhulp. De nieuwe organisatie van de jeugdhulp is vastgelegd in de Jeugdwet. Uitgangspunt van de wet is dat alle kinderen gezond en veilig moeten kunnen opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen meedoen in de samenleving. Met de komst van de Jeugdwet zijn de jeugdhulptaken gedecentraliseerd naar gemeenten, om aan kinderen, jongeren en gezinnen dichtbij gepaste zorg en ondersteuning te bieden. De gemeente werkt hierin samen met zorginstellingen. Samen maken zij afspraken over de (hoeveelheid) zorg die wordt geleverd waarbij het uitgangspunt is dat kinderen de zorg krijgen die nodig is.

>>

> Nieuwe jeugdwet

psychische problemen. Ik merk dat ik door het geven van advies en consultatie kan bijdragen aan het tijdig signaleren van psychiatrische problemen en het goed diagnosticeren. Daar zijn het kind en de ouders echt bij gebaat." Te lang wachten met doorverwijzen kan leiden tot het ontstaan van crisissituaties, iets waar de Rapportage Monitor Jeugdzorg ook nadrukkelijk voor waarschuwt. Jet: "Binnen de gemeente Boxtel draait het heel goed, we leren veel van en met elkaar." Naast de mogelijkheid van advies en consultatie nemen medewerkers van Herlaarhof ook zitting in zogenaamde expertpools. Wanneer specifieke deskundigheid gewenst is, bijvoorbeeld op het gebied van trauma, of cultuurgerelateerde problemen dan denkt een specialist tijdelijk mee.

Veel vragen bij de aanmelding

De nieuwe manier van werken is ook merkbaar bij Aanmelding & Consultatie van Herlaarhof, de plek waar de verwijzingen binnenkomen. Jet ziet dat het overgrote deel van de verwijzingen net als voor 2015 wordt gedaan door de huisartsen: "Ouders en jongeren zijn gewend om naar de huisarts te gaan als ze zich niet goed voelen. Dat is voor hen de bekende en vertrouwde route. De centra Jeugd en Gezin hebben deze bekendheid nog niet, dat moet groeien." De wachtlijsten bij Herlaarhof zijn gelukkig niet heel veel langer geworden. Dit in tegenstelling tot sommige andere instellingen in het land. Wel neemt de wachttijd om echt met de behandeling te kunnen starten toe. Dat heeft met name te maken met fors krimpende budgetten. Om kinderen en hun ouders daar niet de dupe van te laten zijn, worden hiervoor oplossingen geboden als overbruggingsgroepen en ondersteunende begeleiding. Jet signaleert dat er het eerste half jaar veel meer vragen zijn binnengekomen van verwijzers over hoe ze een goede verwijzing doen; een verwijzing die zal leiden tot een positief verleningsbesluit. Dat betekent dat de zorg door de

gemeente ook wordt toegewezen. "Het lastige daarin is, dat ieder van de 120 gemeenten waarmee we samenwerken, eigen regels stelt aan de verwijzing." Het aantal spoedaanmeldingen is volgens Jet hoger dan voorheen. Waardoor dit komt is volgens haar nog moeilijk te zeggen, dat vraagt om verder onderzoek.

De tweede helft van 2015

"De afgelopen maanden is iedereen erg druk geweest met het continueren van de zorg binnen de nieuwe samenwerkingsverbanden," aldus Jet. "Nu is het tijd om te gaan kijken naar hoe we samenwerken in plaats van dat we samenwerken. Wat mij betreft betekent dat onder andere dat we ervoor zorgen dat de verschillende expertises ook echt op elkaar aansluiten. Er mag geen kind tussen wal en schip vallen. De bekendheid met wat iedere schakel in de zorg doet, de betekenis van de zorg die je kunt bieden en de bereikbaarheid daarbij. Daar moet de komende periode in worden geïnvesteerd. Hoe je dat doet? Bijvoorbeeld door in 'buddy-paren' te werken met wijkteams en centra Jeugd en Gezin. Aanspreekpunten tussen de verschillende zorgschakels die elkaar snel kunnen vinden om voor de jeugdige tot goede oplossingen te komen."

Herlaarhof

Herlaarhof is een centrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie en is onderdeel van Reinier van Arkel. Ook heeft Herlaarhof een team dat werkt in de jeugdhulpverlening. Herlaarhof is er voor kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar die problemen hebben thuis, op school of in het contact met leeftijdsgenoten.

Voor informatie over het aanmelden en het aanbod van Herlaarhof: 0900-20 20 700.

Aanmelden kan alleen door een verwijzer, zoals (huis)arts, Bureau Jeugdzorg of het wijkteam/CJG van de gemeente.

Meer informatie over Herlaarhof vindt u op www.herlaarhof.nl

FACT Jeugdteam

FACT staat voor Functional Assertive Community Treatment, dat wil zeggen dat jongeren die zorg mijden actief benaderen worden in de eigen omgeving. Het FACT Jeugdteam is er voor jongeren tot 23 jaar met complexe problemen in de regio Den Bosch en de Meierij. De problemen spelen op meerdere gebieden: in het gezin, op school, in het werk of in contact met anderen. Het FACT Jeugdteam zoekt deze jongeren actief op in zijn of haar omgeving, dat kan bijvoorbeeld thuis zijn, op school of zelfs op straat.

Om aan te melden is een verwijsbrief nodig van de huisarts, jeugdarts of medisch specialist. Ook de wijkteams van gemeenten kunnen verwijzen. Ouders, jongeren en verwijzers kunnen altijd contact opnemen met Herlaarhof voor vragen over het FACT Jeugdteam via 0900 - 2020700 (tijdens werkdagen 9.00-17.00 uur).